

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2361

Vragen van het lid **Kuiken** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het nieuws dat overgewicht, roken en drinken in drie jaar nauwelijks gedaald zijn* (ingezonden 14 maart 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ooijen** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 8 april 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het nieuws dat overgewicht, roken en drinken in drie jaar nauwelijks gedaald zijn?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u onze zorgen over het behalen van de gestelde doelen uit het preventieakkoord in het licht van dit nieuws? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Ik deel uw zorgen. Deze cijfers liggen nog ver af van de ambities die in het Nationaal Preventieakkoord voor 2040 zijn afgesproken. We willen toe naar een gezond, fit en veerkrachtig Nederland. Het RIVM heeft in 2021 geïnventariseerd met welke maatregelen we een inhaalslag kunnen maken. Dat is hard nodig om de ambities in 2040 te behalen.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over overgewicht, roken en drinken? Wilt u per preventiedoel uit het preventieakkoord aangeven of de gepubliceerde cijfers van het CBS in lijn zijn met de ambities van het preventieakkoord?

¹ NOS, 11 maart 2022, «Overgewicht, roken en drinken in drie jaar nauwelijks gedaald» (<https://nos.nl/artikel/2420676-overgewicht-roken-en-drinken-in-drie-jaar-nauwelijks-gedaald>)

Antwoord 3

Het percentage van de bevolking dat overgewicht heeft is de afgelopen jaren gelijk gebleven. Het is mooi dat geen verdere stijging is opgetreden, maar ik wil – samen met alle partners uit het Nationaal Preventieakkoord – de trend keren en een daling van het percentage mensen met overgewicht. Een tussendoel van het preventieakkoord op roken, minder dan 20% rokers in 2020, is met 21% rokers in 2021 niet gehaald. Het is duidelijk dat voor roken de prevalentiecijfers voor 2021 niet in lijn zijn met de ambities van het preventieakkoord.

Het aantal overmatige drinkers is tussen 2018 en 2021 gedaald van 8,2% naar 7,3% en het aantal zware drinkers is in diezelfde periode gedaald van 9% naar 8,3%. De ambitie uit het Nationaal Preventieakkoord is om zowel het aantal overmatige als zware drinkers te laten dalen naar 5% in 2040. Hoewel ik blij ben met een daling, is het nog te vroeg om te zeggen of de trend echt doorzet, of dat sprake is van een tijdelijke daling door de corona-maatregelen. Er waren met de sluiting van de horeca en het wegvallen van evenementen en feestjes immers minder situaties om te drinken.

Vraag 4

Zijn deze cijfers aanleiding om zo snel mogelijk de suikertax en de verlaging van btw op groente en fruit in te voeren?

Antwoord 4

Het kabinet wil de gezonde keuze stimuleren en de ongezonde keuze ontmoedigen. Prijsmaatregelen zijn daarbij onderdeel van een breder pakket aan bewezen effectieve maatregelen om gedragsverandering te stimuleren. Die voer ik graag zo snel mogelijk in. Voor beide maatregelen geldt dat ze ook zorgvuldig en doelmatig moeten worden vormgegeven om daadwerkelijk gezonder eten te stimuleren en om uitvoerbaar te zijn voor zowel de belastingdienst als betrokken ondernemers. Hier werk ik samen met mijn collega van Financiën aan.

Vraag 5, 6

Wat wilt u extra doen om te bewerkstelligen dat de preventiedoelen voor 2040 behaald worden? Kunt u dit expliciteren per onderwerp (roken, drinken, overgewicht)?

Geloof u dat de acties genoemd in het regeerakkoord voldoende zijn om de preventiedoelen te behalen? Zo ja, waar baseert u dit op?

Antwoord 5, 6

Ik bereid een sterke en brede preventieaanpak voor². De doelen van het preventieakkoord worden doorgezet en de maatregelen worden geïntensifieerd, versneld en aangevuld. De belastingen op tabak en frisdrank gaan omhoog, waarbij ook het laagste tarief op bier wordt verhoogd zodat we niet minder accijns op bier betalen dan op fris.

Het RIVM heeft in 2018 aangegeven dat de inzet van het Nationaal Preventieakkoord niet voldoende is om de ambities op overgewicht, roken en problematisch alcoholgebruik in 2040 te halen. Op basis van het RIVM rapport uit 2021³, waarin het instituut per thema een overzicht geeft van effectieve maatregelen, ga ik met partijen van de tafels verkennen wat we kunnen versnellen en intensiveren om de ambities te halen. Waar nodig wil ik aanvullende wettelijke maatregelen nemen. Het is duidelijk dat er een tandje bij moet om een gezonde generatie in 2040 te realiseren. Ik zal uw Kamer rond de zomer informeren over mijn aanpak op de verschillende thema's.

Vraag 7

Zou u bereid zijn om preventiedoelen in de wet te verankeren en zo te verzekeren dat niet alleen dit kabinet maar ook volgende kabinetten zich zullen moeten blijven inspannen om de preventiedoelen te behalen? Zo nee, waarom niet?

² Kamerbrief over Preventie voor Leefstijldebat 24 maart 2022 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

³ Aanvullende maatregelen Nationaal Preventieakkoord, RIVM 2021, Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 27 565, nr. 179

Antwoord 7

De gedachte om preventiedoelen in de wet te verankeren is mogelijk interessant, zeker waar het gaat om de rol van gemeenten. Tegelijkertijd is de wet een zwaar instrument dat we niet lichtvaardig moeten inzetten. Dit kabinet heeft ervoor gekozen zich onverminderd in te blijven spannen voor de preventiedoelen die door het vorige kabinet zijn vastgesteld en neergelegd in landelijke beleidsnota's en het Nationaal Preventieakkoord. Een wettelijke verankering van deze preventiedoelen is wat mij betreft dan nu ook niet nodig. Het doet ook geen recht aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen voor de oplossing van het probleem. Het vastleggen van doelen in een akkoord geeft hier veel beter uitdrukking aan. Een eendimensionale focus op realisatie van wettelijke gezondheidsdoelen kan voorbijgaan aan de individuele verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van mensen. Mijn ambities zijn helder, en ik ga graag met u in debat over de maatregelen die nodig zijn om deze ambities te bereiken.